

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΡΩΜΑ: «Ζακυνθινή Σερενάτα». Βασιλικό Θέατρο.— Ένα κομμάτι απ' την ποιητική Ζακυνθο, που τροφοδότησε τόσες φορές τη θεατρική τέχνη με την ιδιότυπη όμορφιά της και την πολυτάραχη και ρομαντική ζωή της, είναι το νέο έργο του κ. Διονυσίου Ρώμα που παίζεται στο Βασιλικό θέατρο. Η Ζακυνθινή ζωή σ' όλες τις εποχές της είχε την τύχη ν' αποθανατισθεί από την αλύγιστη κιόλας της Νεοελληνικής μας λογοτεχνίας. Στο «Χάση» του Γουζέλη, στο «Βασιλικό» του Μάτση και προπαντός στα μυθιστορήματα και στο θέατρο του Ξενόπουλου που τη ζωντανέψα με αληθινή άφυσίωση και τέχνη και την έκαμε πασίγνωστη στην Ελλάδα.

Το έργο του κ. Ρώμα πλέκεται γύρω απ' τη ζωή του ποιητή Τσακασιά-

νου που ήταν μαζί και κουρέας και ξενοδόχος και κανταδόρος και συνθέτης, αντιπροσωπευτικός τύπος της εύθυμης και καλλιτεχνικής ζακυνθινής ψυχής που βάζει στην πρώτη γραμμή τόν έρωτα και το τραγούδι και σέ δευτερεύουσα μοίρα την πρακτική άποψη της ζωής.

Ένας θερμός έρωτας του ποιητή για την όμορφη έβραιοπούλα Έμμα, που φτάνει στην ολοκλήρωσή του άψηφώντας την κοινωνία. Το σκάνδαλο που ακολουθεί, συνέπεια της φυλετικής διαφοράς και του μορέμικου χαρακτήρα του ήρωα. Η θυσία της κόρης που προχωρεί ως το θάνατο κι' ένας άλλος θάνατος, το ίδιο πικρό και μοιραίο, το τέλος της ξένοιαστης ζωής, ο άποχαιρετισμός της μορέμικης νιότης κι' η μεταβολή του ποιητικού «Σπουργίτη» σέ τελώνη, για να έξασφαλίσει τη ζωή του. Αυτό είναι το δράμα, μ' άρκετη έγκράτεια και θεατρική οικονομία δοσμένο. Και το σπουδαιότερο, μιιά άτμόσφαιρα αληθινά ζακυνθινή—την ξέρομε τόσο καλά κι' άς μ'ήν την έχομε ζήσει— ποιητική, γεμάτη ζωή, ξενοιασιά και ρομαντική διάθεση.

Οι χαρακτήρες του Τσακασιάνου και της Έμμας ήθελαν ίσως μιιά άυστηρότερη διαγραφή, μιιά προσωπικότητα πιό καθορισμένη. Ίδιως του πρώτου που τόν ξνοιώθες να κυμαίνεται σ' ένα άκαθόριστο κάπως πλαίσιο.

Άντίθετα, δυό δευτερεύοντα πρόσωπα δοθήκαν περίφημα. Ο θεός του Τσακασιάνου κι' η γεροντοκόρη Κεβή. Έδω χαιρόσουν τη δημιουργία του νέου συγγραφέα στους όλοκληρωμένους αυτούς τύπους με τη βαθεία καλωσύνη, που έπηρεασμένοι από το περιβάλλον και τη στενή πρακτική όψη της ζωής, έκδηλώνονται τόσο αντίθετα με το συναισθηματικό τους κόσμο ως την ώρα που επιβάλλεται η καρδιά και νικά την τραχύτητα.

Το μειονέκτημα του έργου ήταν η ποιητική του μορφή. Ο στίχος, ίδιος ό δεκαπεντασύλλαβος, όλοτελα αντιθεατρικός με το μάκρος του και την πολυδουλεμένη του μουσικότητα, χτυπά τόσο άσχημα σαν όμιλία Ζημιώνει τη φυσικότητα και σου θυμίζει όλη την ώρα πως είναι τέχνη φτιαχτή και συμβατική. Δέ σ' άφήνει το κουδούνισμά του να χαρείς τη θεατρική πλάνη που άποτελεί το μυστικό της έπιτυχίας αυτού του είδους. Άκόμη δίδει στόμφο και ρητορικό ύφος στους έκτελεστές, πράγμα που έλάχιστοι μπόρεσαν να τ' άποφύγουν στην τελευταία παράσταση.

Ο κ. Δενδραμής, κατά τάλλα πολύ καλός και μετρημένος στο ρόλο του, είχε μιιά ποιητική έμφαση στην άπαγγελία, που μ' όλο που την δικαιολογούσε ό ρόλος του ποιητή που ζωντανέυε, ήταν ύπερβολικός κι' έζημιωνε την έντύπωση. Κι' η κ. Μανωλίδου, που έπαιζε με φυσικότητα, δροσιά κι' αληθινή συγκίνηση το ρόλο της, γινόταν άθελα προσποιητή στις δραματικές σκηνές με το ρυθμικό θρήνο που της είχε επιβάλλει το κείμενο.

Άντίθετα η κ. Παξινού δέν έπηρεάστηκε διόλου από το στίχο. Τόν έ-

σπαζε με πολλή έπιδειξίότητα όπου της χρειαζόταν κι' έδωκε μ' έξαιρετική φυσικότητα και τέχνη τη γεροντοκόρη Κεβή. Άληθινή δημιουργία απ' τις καλλίτερες της έκλεχτής καλλιτέχνης. Πολύ έπιτυχής κι' ό κ. Δεστούνης στο ρόλο του θείου του Τσακασιάνου. Γνήσιος Ζακυνθινός, άνάγλυφος τύπος, βγαλμένος απ' την πραγματικότητα και ζωντανεμένος με σπάνια άνεση.

Τά άλλα πολυπληθέστατα πρόσωπα, στάθηκαν κάπως στη σκιά, διακοσμητικά, καθως τά είχε τοποθετήσει το έργο. Μόνο η κ. Παπαδάκη ξεχώρισε στη στιγμιαία μ' έντονη εμφάνισή της.

Η πρώτη εμφάνιση του νέου σκηνοθέτη κ. Μουζενίδη νομίζω πως πρέπει άνεπιφύλαχτα να χαρακτηριστεί ως έπιτυχία. Έδωκε μιιά όλοζώντανη, πολύ συμπαθητική Ζακυνθο, με χρώμα και ήθογραφική χάρη.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΥΡΟΕΙΔΗ-ΠΑΠΑΔΑΚΗ